

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

Cap. 6.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39463

Caluini
manifesta
contradi-
ctio & im-
postura.

Marc. 14.
Hebr. 11.

repugnantem doctrinam non minus frustra tuetur Calvinus, quam Scholasticorum doctrinam improbe calumniatur, dum ita concludit. *Horribile sanè portentum quod mundus tam densis tenebris per tria vel quatuor secula obrutus fuerit, ut non videret disertè iuberi, quod quisquis negligit, ex numero filiorum Dei expungitur.* Hæc ille. Videat hic & obseruet indifferens quisque lector. Calvinus ut falso calumnietur & acerbissime perstringat Scholasticorum doctrinam, aggravat præcepti vim & necessitatem salutis in eo retinendo. Ut suam impiam doctrinam de sola fide tueatur, simplex facit salutis testimoniū & notam, quæ una & necessaria eius causa est, etiam ipso attestante Caluino. Quis enim negare potest, necessariam salutis causam esse, quam quisquis negligit, ex numero filiorum Dei expungitur, ut ipsemet Calvinus loquitur. Hoc enim loquendi modo fidem ipsam necessariam causam salutis esse ex scripturis conuincimus. *Qui non crediderit, condemnabitur. Siue fide impossibile est placere Deo: & multa huiusmodi.*

IN MATTHÆI CAP. VI.

6. Pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi.

Merces bonorum operum iusta.

VVM in singulis bonis operibus mercedem à Deo reddendam Christus hic doceat, prius quidem negando illam hypocritis, vnde consequenter promittitur rectè operantibus, hic verò aperte dicendo, quòd Deus Pater reddet ac retribuet; Calvinus hoc loco totam Christi doctrinam in fauorem suæ hæresis manifestè deprauat his verbis. *Quum dicit Christus mercedem rependi precibus nostris, satis declarat, quicquid mercedis passim nobis Scriptura promittit, nõ tanquam debitum solui, sed gratuitum esse.* Hæc ille. Cæterum tamen preces quidem nostræ non impetrant per modum iustitiæ, sed per modum misericordiæ id quod à Deo petimus, ideòque non debitum sed gratuitum est quod precibus nostris largitur Deus, vnde & absque iniustitia negat saepe quod petitur; tamen mercedem quam hoc loco Christus promittit, & quam aliæ Scripturæ testantur, debiti & iustitiæ rationem habere manifestè docet Paulus dicens, *Reddet mihi in illa die coronam iustitiæ iustus Index:* & non eam reddere iniustum esse idem Paulus docet: *Non enim iniustus est Deus, ut obliuiscatur operis vestri.* Hoc igitur in loco non ipsis precibus id quod petitur impetrari

2. Tim. 4.

Hebr. 6.

erari (quod quidem gratuitum est) sed pio ac debito orandi modo Deum semper aliquid retribuere Christus docet: quod quidem iustitiæ est.

7. *Orantes nolite multum loqui.*

CAuillatur hic Calvinus more suo, & in totam Catholi-
cam Ecclesiam his verbis inuehitur. *Damnatur eorum*
superstitio qui longis susurris Deum se promereri confidunt. Quo
errore sic imbutum videmus esse Papatum, ut precipua oratio-
nis virtus illic credatur esse loquacitas. Nam quo quisque plus
verborum demurmurat, eo magis censetur exactè precatus esse.

*Orationes
Ecclesia-
stica de-
fenduntur.*

Hæc ille. Sed impio calumniatori sanctissimus Augustinus
respondebit, qui hæc Christi verba sic exponit. *Orare in mul-*

Epist. 121.

tiloquio, non est, ut nonnulli putant, si diutiùs oretur. Aliud est
sermo multus, aliud diuturnus affectus. Nam & de ipso Domino

*Luc. 6.
& 22.*

scriptū est quòd pernoctauerit in orando, & quòd prolixius ora-
uerit: ubi quid aliud quàm nobis praebebat exemplum? Et paulò
pòst. Absit ab oratione multa locutio, sed non desit multa pre-
catio, si feruens perseverat intentio. Nam multum loqui, est in
orando rem necessariam superfluis agere verbis. Hæc ille. Et

aduertere Calvinus debuit Christum non simpliciter pobi-
buisse in orando multum loqui, sed addidisse, *Sicut ethnici.*

Illorum enim oratio erat mera battologia, quo verbo Chri-
stus hic vitur: id est, erat vana & incondita eiusdem rei repe-
titiò, verbisque profanis à semetipsis inuentis sua idola in-
uocabant, ut sacerdotes Baal 3. Reg. 18. *à mane usque ad meri-*
diem. Atqui Catholicorum longæ preces quæ ita fatigant

hæreticos, ex diuinis Scripturis, maximè ex Psalmis Dauidi-
cis depromptæ sunt; & quicquid oratur, ex formulis ab Ec-
clesia Dei præscriptis oratur: quæ cum ethnicorum battolo-

giis nihil commune habent. Denique Beza in Annotationi-
bus ann. 65. editis suo Caluino contradixit, sic in hunc locum
scribens. *Longæ preces hic non damnantur, sed quæ vana sunt,*
inanes, & superstitiosæ. Idem verò Beza in eisdem Annotat.

ann. 88. excusis, illa sana sententia prætermissa, hunc in mo-
dum cum Caluino sibi insaniendum putauit. *Battologia vera*
& usitata exempla qui nosse volet, legat Romanensium Breuia-
ria, & horas quas vocant Canonicas, Rosaria, & infinita huius-
modi, quorum vel Satanam ipsum pudeat. Hæc ille egregiè in

peius proficiens: & ea iam seipso deterior euomens, quorum
profectò vel ipsum Satanam pudeat: quum in Breuariis &

horis

horis Canonicis diuinæ Scripturæ & alia ex probatissimis patribus decerpta multo maxima ex parte legantur : Rosaria Angelicam salutationem referant.

10. *Fiat voluntas tua, sicut in celo, & in terra.*

QVia hæc petitio manifestè docet exactam legis ac voluntatis diuinæ obedientiam à nobis exigi (ideo enim docernos Christus hoc petere quia Deus id à nobis fieri postulat) Calvinus hoc loco vt nefariam suam doctrinam de diuinæ legis plena obseruatione impossibili, ideòque nullam operum sed solius fidei iustitiam tueatur, hunc in modum sibi ipsi obiicit. *Possit (inquit) obijci quæstio, an petendum à Deo sit quod nunquam fore pronunciat usque ad finem mundi. Respondeo nihil opus esse, dum terram obedienter componi optamus ad Dei nutum, singulos homines excutere. Sufficit enim hoc voto testari, nobis odio ac tristitia esse quicquid Dei voluntati aduersum cernimus, extinctumq; cupere: non modò vt omnium affectuum nostrorum sit moderatrix, sed vt nos totos qua decet promptitudine ad eam implendam offeramus.* Hæc ille. Sed primum mentitur Deum pronunciare nunquam fore usque ad finem mundi, vt sua voluntas in aliquo impleatur. Pronunciauit enim Deus contrarium de Dauide, dicens: *Inueni Dauid virum secundum cor meum, qui faciat omnes voluntates meas.* Non quòd Dei voluntatem nunquã violauit, qui sæpe & grauiter peccasse legitur, sed quòd rarius peccans debita pœnitentia satisfecit: in quo etiam Dei voluntas fit, sicuti & in celo facta est quum peccâtes Angelos iustè puniret. Quòd autem Calvinus ait, *non esse opus excutere singulos homines,* si talis euasio locum habet, ergo & in reliquis petitionibus locum habere debet; maximè in eo quod dicitur, *Sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.* Hic iuxta Calvinum non sunt excutiendi singuli homines, an verè dimittant debitoribus suis, vt illis dimittat Deus peccata sua. Cæterum sicut hoc singulos concernit, & possunt singuli dimittere debitoribus suis, planèque singulis necessarium hoc est, vt in sequètib; verbis Christus docet, nec sufficit *voto testari* (vt nugatur Calvinus) *nobis odio ac tristitiæ esse,* quòd debitoribus nostris non dimittimus; eodem planè modo vt voluntas Dei in omnibus fiat à nobis, singulos concernit; & possunt singuli per Dei gratiam eius voluntatem implere, planèque necessarium hoc est singulis, suam in omnibus voluntatem diuinæ

Act. 13.

Impostura
Caluini re
fellit.

Singulos
præcepta
concernit.

volun
ac tri
faciu
tudine
nes in
lunta
mana
Quid
tump

12.

H
daci
iustifi
quam
pende
Christi
presso
charu
esse c
ad ear
filior
figillu
verba
seque
dimit
ad ve
quid
Deus
saria
prox
quod
qua r
que r
præc
meu
retic
cont
hic C
fente
sibiq

voluntati conformare, nec sufficit hoc voto restari, aut odio ac tristitiæ illis esse quòd Dei voluntatem in omnibus non faciunt. Non enim hoc perfectionis est, sed necessariæ rectitudinis. *Dei enim voluntas sanctificatio nostra est, quam omnes in baptismo acceptam seruare possunt & debent. Dei voluntas est, vt eius mandata faciamus. Hæc est charitas Dei, vt mandata eius custodiamus, & mandata eius grauiam non sunt. Quid est diuinam Scripturam, & vniuersa Dei mandata contempere, peruertere, inania & irrita reddere, si hoc non est?*

1. Theff 4.

1. Ioan. 5.

12. *Sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.*

Hanc quoque Scripturam nefariè corrumpit Calvinus, & pactum atque conditionem à Christo appositam audacissimè conuellit, quia talem conditionem suæ soli fidei iustificanti ex diametro repugnare videbat: *Venia (inquit) quam nobis dari petimus, ab ea quam præstamus alijs non dependet: sed hoc modo ad remittendas omnes offensas hortari nos Christus voluit, & simul absolutionis nostræ fiduciam quasi impresso sigillo melius ratam facere.* Hæc ille. Vult homo impius charitatem proximi & mutuam ignoscentiam non aliquam esse conditionem remissionis peccatorum necessariam, sed ad eam tantum hortari nos Christum quasi ad certam notam filiorum Dei, vt in sequentibus magis explicat, quam hic sigillum impressum vocat. Cæterum sequentia statim Christi verba aliam illum cantilenam canere coëgerunt. Ad illa enim sequentia verba, *Si non dimiseritis hominibus, nec Pater vester dimittet vobis debita vestra,* ita scribit Calvinus. *Non alia lege ad veniam nos admittit Deus, nisi fratribus ignoscimus quicquid in nos peccauerint.* Hæc ille. Si ergo lex hæc est sine qua Deus non remittit peccata, profectò obligat tanquam necessaria conditio; & venia à Deo danda dependet ab ea quam proximis præstamus, nec nota tantum est aut sigillum ali-quod factæ aliunde remissioni accedens, sed vna causa sine qua non fit remissio, & ad illam faciendam disponens: depi-que non est exhortatio tantum ex parte Christi, sed planè præceptum, vt alibi frequenter inculcat. *Hoc est præceptum meum vt diligatis inuicem.* Notanda est hæc perpetua hæreticorum tergiversatio, qua omnes scripturas deprauant quæ contra solam fidem iustificantem faciunt. Reluctatus est hic Calvinus quantum & quàm diu potuit. Sed in proxima sententia, euidentiâ veritatis conuictus, veritatem profiteri, sibi que ipsi contradicere cogitur.

*Tactum à Christo pos-
situm con-
uellit Cal-
uinus.*

*Ignoscētia
mutua ad
remis. pec-
cat. neces-
saria.*

*Caluinus
seipsum
refutat.*

Ioan. 15.

*Hæretico-
rum tergi-
uersario.*

17. *Tu quum ieiunas, unge caput tuum,
& faciem laua.*

Ieiunium
Caluino
victus mo-
deratus.

Ieiunium hoc loco à Christo ab hypocrisi reuocatum, mirabili metamorphosi, ad victus moderationem à lautitiis & deliciis reuocatum transfert. Caluinus. Sic enim in hæc verba scribit. *Non iubet Christus simulare lautitias, nec indulget deliciis in unguentis & vestitu, sed simpliciter nos hortatur ad tenendam moderationem, in qua nihil sit vel nouum vel affectatum; ac si diceret ita ieiunijs vacandum esse, ut in consueta vita ratione nihil mutemus.* Hæc ille. Ieiunium definit, victum moderatum & consuetam vitæ rationem tenere, nihil in ea mutando. Quod autem iubet Christus, *faciem ungere, & caput lauare*, hoc nec ad victum nec ad vestitum pertinet, ut somniat Caluinus, sed tantum ad externum corporis cultum, in quo nihil mutare nos Christus vult. Ieiunium autem si nihil nisi moderationem victus significat, ut Caluinus cæterisque hodie hæretici volunt, ergo Apostoli & discipuli Christi moderationem victus non tenebant, quia Christum sequentes *non ieiunabant sicut discipuli Ioannis* frequentes. Ergo & Paulus quum inter cæteras tribulationes & exercitia dicit, *In ieiunijs multis*, intelligendum est dixisse: Multoties moderatum victum tenui, aliàs verò & frequentius in lautitiis & deliciis vitæ egi. Ergo Prophetæ & Doctores illi Antiocheni, qui ieiunantes & orantes imposuerunt manus Paulo & Barnabæ, intelligendi sunt tunc quidem moderationem victus tenuisse, & de consueta vitæ ratione nihil mutasse, aliàs verò lautitiis & deliciis ac genio indulgisse. Sed nihil est Caluina-na doctrina aut absurdius aut impudentius. Vide plura in Prompt. Catholici parte Quadragesimali, in feria 4. Cinerum.

Luc. 5.

2. Cor. II.

Act. 13.

18. *Pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi.*

Ieiunium
opus Deo
gratum.

Hæc etiam Christi verba arrodit Caluinus. Sic enim scribit. *Quod ieiunijs mercedem à Deo promittit Christus, impropria locutio est, ut supra de precibus dictum est. Ieiunium enim per se opus medium est, non autem ex eorum genere quæ Deus requirit & probat, ut sunt eleemosyna.* Hæc ille. Scilicet quæ hæreticorum placitis in Scriptura repugnant, improprie dicuntur. Sed quum Christus eisdem verbis ieiunio mercedem promittat, quibus antea precibus promiserat; manifestum est non minus proprie hoc loco Christum loquutum esse quam

quàm in alio loquutus fuerat; & ieiunium inter opera pietatis quæ probat, & à nobis requirit, nõ minus posuisse quàm preces & eleemosynam. Quum Christus dixit de suis discipulis, *Quando sponsus auferetur, tunc ieiunabunt*, nõane aperte docet ieiunium à se probari atque requiri, adeoque in genere iuberi? Est quidem ieiunium per se medium opus nisi ad honestum aliquem finem referatur. Sed inter alios fines vnus hic est, quem Calvinus hoc loco prætermittit, vt in Dei cultum acque obsequium assumatur. Diserè enim testatur Scriptura Deum ieiunio coli. De Anna prophetissa quæ Christum paruulum in templo confitebatur, dicit Lucas. *Non discedebat de templo ieiunijs ac obsecrationibus seruiens Deo die ac nocte.* Vtitur verbo *ἀσπύβωας*, quod propriè significat cultum soli Deo debitum. Vide Prompt. Cath. Dom. infra Oct. Natiu. Domini, text. 2. Tenenda interea Christi doctrina manifestas ieiunij à Deo mercedem reddi, ideoque opus esse mercede dignum & Deo gratum; nec improprie Christum loqui, sed loquendi formulas optimè tenuisse: impium verò esse Calvinum, qui Christum improprie loqui docere præsumit.

Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit.

Indulget hoc loco Calvinus stomacho suo, & Catholicam doctrinam taxandi libidini. *Quod (inquit) hinc colligunt Papista pollere ratione & prudentia homines, vt libera sit illis boni & mali electio, frivolum est.* Equidem qui vnquam Catholici ex his verbis hoc collegerint, necdum inuenire potui. Sed esto: fuerint tales qui ad id quod rectissimæ fidei erat, hanc Scripturam tamen minus aptè accommodauerint, sicuti doctissimos Patres facere solere supra annotauimus. Quare frivolum erit? Neque enim Christus (ait Calvinus) *qua facultate præditi sumus hoc loco differit, sed quo modo nos ambulare deceat, vt scilicet in certum aliquem scopum simus intenti.* Atqui quum hoc ipsum ambulare vt deceat, & in certum scopum actiones suas dirigere, facultatè huiusmodi necessariò præsupponat ac requirat, qua liberè & cum electione id fiat (nisi etiam bruta quæ electione carent, aut ambulare vt deceat, aut in certum aliquem scopum suas actiones dirigere, cõtra omnem humanam ac diuinam sapietiam dicere velit Calvinus) profectò Christus, qui effectum hic docuit, causam quoque huius effectus, fontem & originem designasse negari non debet. Imò addit Calvinus. *Humana vita cursum ideo tenebrosam esse docet Christus, quia nemo sibi rectum finem proponat, sed omnes sibi ad malum cupidè sectandum indulgeant.* Si omnes

D

Calvinus
Christo
contradi-
cit.

ita facere, & neminem sibi rectum finem proponere Christus docet, quare duo membra Christus posuit, vnum eorum quorum oculus simplex & totum corpus lucidum erat, alterum eorum quorum oculus malus seu vitiosus, & totum corpus tenebrosus? An non Christo disertè contradicit Calvinus, qui non nisi vnum membrum agnoscit, non nisi totum corpus tenebrosus, & nullum corpus lucidum, quia omnis oculus malus & nullus simplex est? Sic videlicet Christi doctrinam Calvinus exponit, vt Christo manifestè contradicat, vt vnam doctrinam Christi partem de oculo simplici & toto corpore lucido, falsi arguat.

Ratio hu-
mana in
singulis nō
peccat.

Subiungit adhuc Calvinus. *Fateor quidē natura ingenitam esse hominibus rationem qua discernant inter vitia & virtutes: sed ita peccato vitiatam esse dico, vt ad singulos passus deficiat. Inreera non sequitur quin tenebras sibi sponte accersant homines.* Hæc ille. Atterum si sic peccato vitiatam est ratio, vt ad singulos passus deficiat, quare Christus sub conditione ponit, *Si oculus tuus malus est,* & non potius definitè ac generaliter affirmat *Quia oculus tuus malus est,* vel, *Quia oculi omnium hominum mali sunt?* Sic enim generalis illa humana naturæ vitiatio quam Calvinus ponit, ex huiusmodi propositionibus aliquo modo consequi posse videretur. Nunc autem Christus sub conditione loquens satis innuit nec omnium oculos malos ac corpora tenebrosa esse, nec quorum tales oculi sunt necessariò, sic esse, sed cōtingenter liberaq; cuiusque electione. Quod magis confirmatur ex eo quod Lucas cap. 11. Christū adiecisse cōmemorat. *Vide ergo ne lumen quod in te est, tenebrae sint.* Perspicuè enim docet, in hominum potestate esse, vt rationis ingenitæ lumen à peccati tenebris coërceant. Quod autem Calvinus humanæ rationi hoc tantum tribuit vt discernat inter vitia & virtutes, & arbitrandi libertatē habeat, sponteq; feratur in id quod discernit faciendum; nihil adhuc amplius hominibus tribuit quàm brutis, quæ & discernunt paruulos suos ab alienis, nota ac domestica ab extraneis dominos suos, habi acula sua, denique pascua bona à malis, sponteq; circa hæc omnia nō coactè feruntur. Naturæ autem per peccatū corruptio quod peccandi libertatē non auferat, vide prolixè disputatū in opere nostro de Iustificatione lib. 2.

24. Nemo potest duobus Dominis seruire.

PESTilentem doctrinam & Christi verbis aduersa fronte contrariam tradit hoc loco Calvinus, vt peccandi necessitatem

fiat
Sequ
nec
nece
dient
Cal
sibi
nunq
hant
sub h
uiunt
nis se
Dom
Ait f
quia
vitia
ideo
sto ap
iecto
tem &
seruie
uiunt
ac fid
legi D
tota
autem
est, m
per
carne
nem
seruie
& ser
super
Qui
carni
oper
bunt
vos
cati
Calu
dum
seruo

ficatam & mandatorum Dei impossibilitatem perpetuo teneatur. Sequitur quippe ex hac Christi doctrina, eos qui Deo seruiunt, nec diabolo nec carni seruire posse, ideoque a seruitute & necessitate peccati immunes esse, atque ita veram legis obedientiam, qua soli Deo seruitur, in hac vita reperiri. Vidit hoc Calvinus, & Christi propterea doctrinam contraminandam sibi esse existimauit. Ait ergo. *Verum quidem est, fideles ipsos nunquam ita in solidum addictos esse Dei obsequio, quin retrahantur subinde vitiosis carnis cupiditatibus. Sed quia gemunt sub hac misera seruitute, sibiq; displicent, nec aliter carni seruiunt, quam inuiti & reluctantes, non dicuntur duobus Dominis seruire, quia proinde probantur eorum studia & conatus Domino, ac si illi integram obedientiam prestarent.* Hæc ille. Ait fideles seruire carni, & miseram seruitutem seruire; sed quia inuiti seruiunt, id est, iuxta Calvinum *necessario, propter vitiatam naturam qua ad singulos passus deficit, ut supra dixit,* ideo non seruire duobus Dominis. Totus hic sermo aut Christo aperte contradicit, aut implicat contradictionem in adiecto. Si enim fideles seruiunt Deo & seruiunt carni, Deo autem & caro duo sunt Domini, utique aut duobus Dominis seruiunt, quod fieri posse negat Christus, aut carni non seruiunt, sed soli Deo. Caterum Paulus apertissime docet, *pigras ac fideles non seruire carni, sed legi Dei. Mente (inquit) seruiam legi Dei, carne autem legi peccati.* id est, mea superior ratio, tota voluntas mea atque intellectus legi Dei seruit; carne autem, id est, inferior appetitus meus seruit legi peccati, id est, malis concupiscentiis afficitur ac subiicitur, quibus semper animus reluctatur. Deinde seruire carni, est secundum carnem ambulare. Atqui Apostolus dicit. *Si secundum carnem vixeritis, moriemini.* Fideles ergo, ut Deo viuant, non seruiunt carni. Dicit D. Petrus. *A quo quis superatus est, huius & seruus est.* Fideles ergo Calviniani si carni seruiunt, a carne superantur, & secundum carnem ambulant. Dicit Christus. *Qui facit peccatum, seruus est peccati.* Sic qui facit opera carnis seruit carni. Fideles ergo Calviniani si carni seruiunt, opera carnis faciunt, *qua qui faciunt, regnum Dei non possidebunt.* Dicit iterum B. Paulus. *Nescitis quoniam qui exhibetis vos seruos ad obediendum, serui estis eius cui obeditis, siue peccati ad mortem, siue obediuntis ad iustitiam?* Fideles ergo Calviniani si seruiunt carni, exhibent se seruos ad obediendum ei, & serui sunt peccati ad mortem. Non exhibent se seruos, ait Calvinus, *sed inuiti & reluctantes seruiunt.* Sic qui-

Studium
& conatus
bonum, sed
inefficacem
ponit
Calvinus.

Rom. 7.

Rom. 8.

2. Pet. 2.

Ioan. 8.

Gal. 5.

Rom. 6.

dem ille loquitur, sed aliter nos Scriptura docet, neminem
 seruire peccato nisi volentem, & qui seipsum seruum exhibet.
Osee 13. 9. Quod vnicus ille Dei sermo probat: *Perditio tua ex te Israel,*
 id est, ex tua proptia & praua voluntate. Denique si inuiti &
 reluctantes seruiunt, fortior est diabolus quam Christus.
 Quod enim reluctantur, ex Christi gratia est; quod seruiunt,
 ex diabolo est. Sed credimus Scripturae dicenti. *Maior est qui*
in vobis est, quam qui in mundo est. Vos ex Deo estis filioli, &
viciisti eum.

IN MATTHÆI CAP. VII.

I. Nolite iudicare, & non iudicabimini.

*SS. Patrū
 expositio
 defendi-
 tur.*

QVVM hæc Christi verba, de Dei iudicio, iuxta om-
 nium Patrū & totius hactenus Ecclesiæ iudicium
 intelligi debeant, superbus Calvinus reiecto ex-
 pressè Patrū iudicio, hæc verba sic exponit. *Quod*
Chrysostomus & alij quidam (sunt autē omnes ad vnū in hunc
locum interpretes Hilarius, Hieronymus, Augustinus lib. 2.
de serm. Domini, Euthymius, Theophylactus, & cæteri) ad
futuram vitam ista restringunt, coactū est. Quemadmodū enim
minatur Esaias præda futuros qui alios prædati fuerint, ita in-
telligit Christus non deferre vindices qui homines iniquos &
maledicos simili virulentia & rigore puniant. Atqui pro con-
 stanti Patrum hoc loco doctrina responde, nec de virulentis
 & maledicis Christum hic loqui, sed tantummodo de iudicio
 temerario vel vsurpato vel maleuolo, quod totū absque ma-
 ledicentia & virulentia externa solo animo exerceri potest,
 solè que frequentius; nec hæc iniqua iudicia ab hominibus
 puniri solere, quū aut vix hominibus innotescant solo animo
 inclusa; vel si innotescāt, puniri semper aut non possunt mali,
 quia deest facultas par pari reddendi; aut certè non debēt pij,
 quia iubentur à Christo nō resistere malo, sed vincere in bono
 malum. Iuxta Calvinum ergo hoc loco Christus doctrinam
 traderet aut planè humanā atque vulgarem, docens quid im-
 pij homines facere solent seiplos vindicādo; aut Christianæ
 charitatis præceptis contrariā, docens suos vt homines ma-
 ledicos atque iniquos simili virulentia ac rigore puniant.
 Quorum hoc à nullo pietatis magistro doceri debet, illud
 Christo caelesti magistro penitus indignum est. Locus ex
 Esaiā prolatus nihil ad rhombum facit, nisi hoc valeat argu-
 men

*Caluini
 expositio
 aut pro-
 fana aut
 impia.*